

АГУУЛГА

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	1
Танилцуулга	1
1. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний гол зорилт, хамрах хүрээ	1
2. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	1
3. Нөхөн сэргээлт, орчны тохижуулалтын төлөвлөгөө	17
4. Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох төлөвлөгөө	18
5. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах төлөвлөгөө	19
6. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	20
6.1 Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг	21
7. Орчны хяналт, шинжилгээний хөтөлбөр (ОХШХ)	24
8. БОМТ, түүний хэрэгжилтийг оролцогч, сонирхогч талуудад тайлагнах, хэлэлцүүлэх хуваарь	28

Хүснэгтийн жагсаалт

Хүснэгт 2.1: Улиастай хотын дулаан хангамжийг сайжруулах төслийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний зардлын нэгтгэл	2
Хүснэгт 2.2: Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө	3
Хүснэгт 3.1: Дулааны станцын барилга байгууламжийн талбай	17
Хүснэгт 3.2: Нөхөн сэргээлт, орчны тохижуулалтын төлөвлөгөө	17
Хүснэгт 4.1: Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөө	19
Хүснэгт 5.1: Түүх, соёлын өвийг хамгаалах төлөвлөгөө	20
Хүснэгт 6.1: Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	22
Хүснэгт 7.1: Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	25
Хүснэгт 8.1: Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах хуваарь	29

Зургийн жагсаалт

Зураг 4.1 :Улиастай хотод төлөвлөгдсөн шугам хоолойны зураглал	18
Зураг 7.1: Станцын талбай орчмын ургамал болон агаарын чанарт хяналт шинжилгээ хийх цэгүүдийн байршлын зураг	27

Оршил

Монгол орон нь дэлхийн хамгийн хүйтэн орнуудын нэг бөгөөд одоо ашиглаж байгаа дулаан хангамжийн систем нь орон нутгийн иргэдийн ажиллаж, амьдрах нөхцлийг бүрдүүлэх чухал ач холбогдолтой боловч энэхүү төслийн зорилтот газар болох 10 аймгийн төвд байгаа дулаан хангамжийн тоног төхөөрөмж хуучирч муудсан бөгөөд дулаанаар хангах чадал нь хүрэлцэхгүй, байгаль орчинд гаргах хорт хаягдал өдрөөс өдөрт нэмэгдэж байгаа. Ийм ч учраас хэрэглэгчдийн зүгээс олон тооны гомдлууд ирдэг бөгөөд цаашид үргэлжлүүлэн, хэвийн ажиллуулах боломжгүй юм. Үүнд:

- Зуухны ашигт үйлийн коэффициент < 40%
- Ашиглалтын ажиллагаа болон чадал хангалтгүй
- Ахуйн хэрэглээний халуун усны систем шаардлага хангахгүй, огт байхгүй
- Байгаль орчны бохирдол маш их
- Ажиллах орчны нөхцөл муу
- Технологи бүрэн бус

Энэхүү 10 аймгийн төвд байгаа дулаан хангамжийн системийн хангалтгүй байдалтай холбоотойгоор Монгол Улсын Засгийн газрын 2015 оны 11 дүгээр сарын 23-ны өдрийн 459 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Зээлийн ашиглагдаагүй үлдэгдэл хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх төсөл тухай” хэсгийг үндэслэн Эрчим хүчний яамны “10 аймгийн төвийн дулааны станц барих төсөл”-ийг 2019 онд байгуулсан.

- 10 аймгийн төвд шинээр дулааны станц ба дулааны шугам сүлжээ барих.
- Байгал орчинд ээлтэй зуухны технологи сонгон авч, аймаг бүрд байнгын ажиллагаатай дулааны станц барих.
- Дулааны станц ба дулааны шугам сүлжээг үр ашигтай ашиглах, үйлчилгээ явуулах нэгдсэн бодлого боловсруулах.

Улиастай нь Завхан аймгийн төв юм. Монгол улсын нийслэл Улаанбаатар хотоос 1,115 км зайд оршино. Монгол улсын 2017 оны хүн амын тооллогоор 72.1 мянган хүн амтай бөгөөд нийт хүн амын 22.6 хувь нь Улиастай хотод суурьшсан.

Завхан аймгийн Улиастай хот нь засаг захиргааны 6 багтай, нутаг дэвсгэрийн хувьд 32.04 мян/км² хавтгай дөрвөлжин талбайтай.

Жилийн хүйтэн сар нь аль ч нутагтаа 1 дүгээр сар байх бөгөөд аймгийн хойт болон зүүн хэсгээр сарын дундаж температур 28-32 градус хүрч, хахир хүйтэн өвөл болдог байна. Зарим хүйтэн өвөл Хангайн нуруу, Тарвагтай, Булнай, Тагнын нурууны сав нутгаар 49-56 градус хүрч хүйтэрнэ.

Завхан аймгийн нутагт жилийн дундаж салхины хурд 2.0м/с хүрнэ. Ялангуяа хавартаа салхи ихтэй байдаг. 15м/с –ээс дээш хүчтэй салхитай өдрийн тоо олон жилийн дунджаар 7-22 байна. Салхины хамгийн их хурд 20-40м/с хүрдэг байна. Шороон шуургатай өдрийн тоо уулархаг болон тал хээрийн бүс нутгаар 29-76 хоног, харин Улиастай сумын нутгаар 80-105 хоног байдаг. Өвөл зунд салхины зонхилох чиглэл солигдож хавар намар шилжилтын байдалтай байх боловч орчны урсгал, газар нутгийн нөлөөнөөс өвөрмөц байдалтай байдаг.

Улиастай хотын 2018 оны агаарын чанарын үзүүлэлт

SO ₂ , (мг/м ³)	1-р сар	2-р сар	3-р сар	4-р сар	10-р сар	11-р сар	12-р сар
	0.012	0.008	0.005	0.005	0.004	0.006	0.008
NO ₂ , (мг/м ³)	1-р сар	2-р сар	3-р сар	4-р сар	10-р сар	11-р сар	12-р сар
	0.020	0.019	0.017	0.013	0.008	0.013	0.008

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2015 оны 11 дүгээр
сарын 23-ны өдөр

Дугаар 459

Улаанбаатар
хот

Зээлийн ашиглагдаагүй үлдэгдэл
хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх
төслийн тухай

Өрийн удирдлагын тухай хуулийн 9.1.20, 9.1.21-д заасныг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1. "Эдийн засгийн хөгжлийн хамтын ажиллагааны сангаас 2011-2015 онд авах зээлийн тухай Монгол Улсын Засгийн газар, Бүгд Найрамдах Солонгос Улсын Засгийн газар хоорондын ерөнхий хэлэлцээр"-ийн хүрээнд авах зээлийн ашиглагдаагүй үлдэгдэл болох 244.5 (хоёр зуун дөчин дөрвөн сая таван зуун мянган) сая ам.долларын хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх төслийн жагсаалтыг хавсралт ёсоор баталсугай.

2. Энэ тогтоолын хавсралтад заасан төслүүдийг Солонгосын талд санал болгохыг Сангийн сайд Б.Болор, төслийг хугацаанд нь үр дүнтэй хэрэгжүүлэх арга хэмжээ авч ажиллахыг Зам, тээврийн сайд М.Зоригт, Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны сайд Л.Гантөмөр, Аж үйлдвэрийн сайд Д.Эрдэнэбат, Хууль зүйн сайд Д.Дорлигжав, Эрчим хүчний сайд Д.Зоригт нарт тус тус даалгасугай.

Монгол Улсын Ерөнхий сайд

Сангийн сайд

Ч.САЙХАНБИЛЭГ

Б.БОЛОР

ЭДИЙН ЗАСГИЙН ХӨГЖЛИЙН ХАМТЫН АЖИЛЛАГААНЫ САНГААС 2011-2015 ОНД
АВАХ ЗЭЭЛИЙН ТУХАЙ МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР, БҮГД НАЙРАМДАХ
СОЛОНГОС УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР ХООРОНДЫН ЕРӨНХИЙ
ХЭЛЭЛЦЭЭРИЙН ХҮРЭЭНД АВАХ ЗЭЭЛИЙН
АШИГЛАГДААГҮЙ ҮЛДЭГДЭЛ ХӨРӨНГӨӨР
ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ

№	Төслийн нэр	Төсөвт өртөг (сая ам.доллар)
1	Улс, хот хоорондын нийтийн тээврийн үйлчилгээнд дэмжлэг үзүүлэх төсөл (300 автобус)	30.5
2	Ухаалаг боловсрол төсөл	20.0
3	Харгиа урьдчилсан цэвэрлэх байгууламжийг шинэчлэх төсөл	20.0
4	10 аймгийн төвийн дулааны станц барих төсөл	130.0
5	Архивын ерөнхий газрын цогцолбор барилгын тоног төхөөрөмж, техник хэрэгслийн хангалт төсөл	19.0
6	Шүүх шинжилгээний байгууллагын чадамжийг сайжруулах төсөл	13.5
7	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газрын цахим хяналтын систем байгуулах төсөл	9.5
8	Хууль сахиулах их сургуулийн төв байрны сургалтын лаборатори, тоног төхөөрөмж, техник хэрэгслийн хангалт төсөл	2.0
	Нийт	244.5

Зураг 1 Монгол Улсын Засгийн Газрын 2015 оны 459 дугаар тогтоол

Танилцуулга.

Төслийн нэр: Монгол Улсын “10 аймгийн төвд дулааны станц барих” төсөл
(Монгол Улсын Засгийн газрын 2015 оны 11 дүгээр сарын 23-ны өдрийн 459 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Зээлийн ашиглагдаагүй үлдэгдэл хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх төсөл тухай” хэсгийг үндэслэн Эрчим хүчний яамны “10 аймгийн төвийн дулааны станц барих төсөл”-ийг 2019 оны 04 дүгээр 23-ны өдөр байгуулсан.)

Захиалагч: Эрчим хүчний яам

Зээлийн дугаар : MON-14

Хэрэгжүүлэх байгууллага: “10 аймгийн төвийн дулааны станц барих” төсөл хэрэгжүүлэх нэгж

Регистрийн дугаар: 8313628

Улсын бүртгэлийн дугаар: 9068001029

Утас: +976-70001189, 88077925

Хэрэгжүүлэгч байгууллага үйл ажиллагааны чиглэл:

“10 аймгийн төвд дулааны станц барих”

Хэрэгжүүлэгч байгууллагын хаяг: Хан-Уул дүүрэг, 3 дугаар хороо, Чингисийн өргөн чөлөө, Засгийн газрын 14 байр,

Төслийн зорилго:

- Төвлөрсөн дулаан хангамжтай дулааны станц барих
- Дулааны станцын үр ашгийг дээшлүүлэх
- Өсөн нэмэгдэж буй хэрэгцээнд нийцүүлэн дулааны станцыг өргөтгөх
- Жилийн турш хэрэглээний халуун усаар тасралтгүй хангах
- Хэрэглэгчдийн сэтгэл ханамжийг сайжруулах
- Ажлын нөхцлийг сайжруулах

Төслийн зорилт: Монголын хэрэглэгчдийн амьдралын стандартыг дээшлүүлэх хүрээнд дараах зорилтуудыг тавьсан.

• Дунд болон үрт хугацааны үр дүн

- Хүлэмжийн хийн ялгарлыг бууруулна.
- Үйлдвэрийн аваар ослыг бууруулна.
- Агаарын бохирдлыг бууруулна: SO_x / NO_x / Тоосонцор
- Ахуйн хэрэглэгчдийн дундах эрчим хүчний тэгш бус байдлыг арилгана.

• Богино хугацааны үр дүн

- Дулааны станцын ашиглалтын түвшин дээшилж, агаарын чанар сайжирна.
- Дулаан хангамжийг тасралтгүй явуулж, хүрэлцээ муутай газрууд үгүй болно.
- Ахуйн хэрэглэгчдийн аюулгүй байдал болон орчин сайжирна.

Төслийн зөвлөх үйлчилгээний гүцэтгэгчийн хувьд Монгол Улсын Засгийн газар, БНСУ-ын Экспорт-Импортын банк хооронд 2018 оны 12 дугаар сарын 17-нд байгуулсан Зээлийн гэрээний хүрээнд “10 аймгийн төвийн дулааны станц барих төсөл”-ийн зөвлөх үйлчилгээний гүйцэтгэгч болох “Кориан дистрикт хийтэнг инженеринг корпорэшн” -тай 2019 оны 07 дугаар сарын 31-ний өдөр холбогдох гэрээ байгуулж, албан ёсоор зөвлөх үйлчилгээг эхлүүлсэн.

Төслийн байршил. Төсөл хэрэгжүүлэх талбай нь засаг захиргааны нэгжийн зорилтот 10 аймгийн төв хамаарагдана. Улаанбаатар хотын төвөөс 1005 км хүртэлх зайд орших аймгийн төвийн иргэдийн амьдрах, ажиллах орчин нөхцөлийг дээшлүүлэх төдийгүй, төсөл хэрэгжсэнээр дулааны станцын байгаль орчинд нөлөөлөх сөрөг нөлөөллийг бодитой бууруулсан байх юм. Эдгээр төвийн хуучирч муудсан дулааны үйлдвэрлэх, хангах системийг төслөөр сайжруулж шинэчилнэ.

- Төв (Зуунмод)
- Дундговь (Мандалговь)
- Хэнтий (Чингис)
- Өвөрхангай (Арвайхээр)
- Говь-Алтай (Алтай)
- Завхан (Улиастай)
- Архангай (Цэцэрлэг)
- Баянхонгор (Баянхонгор)
- Говьсүмбэр (Чойр)
- Сүхбаатар (Баруун-Урт)

Төслийн хүрээнд хийгдэх нийт ажил 10 аймагт зэрэг явагдана. Дулааны станцуудын геологийн судалгаа, талбайн төлөв байдлын судалгааг нарийвчилсан зургийн үед хийж гүйцэтгэнэ.

Зураг 2 Төслийн байршил

**ЗАВХАН АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН
ЗАХИРАМЖ**

2019 оны 04 сарын 13 өдөр

Дугаар 268

Улиастай

Газар эзэмшүүлж, захирамж
хүчингүй болгох тухай

Монгол улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.2, 29.3, Газрын тухай хуулийн 33 дугаар зүйлийн 33.1.1 дахь заалтыг үндэслэн ЗАХИРАМЖЛАХ нь:

1. Дулааны станцын техник, эдийн засаг, гидравлик болон төлөвлөгдсөн дулааны ачааллын тооцооллыг үндэслэн Улиастай суманд шинээр баригдах дулааны станц, дамжуулах төвүүдийн байршлыг өөрчилж хавсралтаар баталсугай.

2. Хавсралтад заагдсан газруудад дулааны станц барих зориулалтаар 7.5 га, дулаан дамжуулах төв барих зориулалтаар 0,1 га, газар доорх нэгдсэн дулааны шугам сүлжээнд зориулан 3.0 га, нийт 10,6 га газрыг төслийг хэрэгжүүлэх ажлыг гүйцэтгэгч шалгарах хүртэлх хугацаанд Улиастай сумын Засаг даргын Тамгын газарт эзэмшүүлсүгэй.

3. Энэхүү захирамж гарсантай холбогдуулан аймгийн Засаг даргын 2018 оны 03 дугаар сарын 14-ний өдрийн А/99 тоот захирамжийг хүчингүйд тооцсугай.

4. Газар эзэмших эрх авсан байгууллагатай хуулийн дагуу гэрээ байгуулж гэрчилгээ олгон, эзэмшүүлсэн газрын хил заагийг тэмдэгжүүлэн баталгаажуулж актаар хүлээлгэн өгөхийг Газрын харилцаа, барилга, хот байгуулалтыг газар /Н.Эрдэнэцэцэг/-т үүрэг болгосугай.

5. Эзэмшилд олгосон газартаа хуулийн дагуу байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ хийлгэж, газар эзэмших гэрээний заалтыг мөрдөн ажиллахыг Улиастай сумын Засаг дарга /Б.Эрдэнэбаатар/-д үүрэг болгосугай.

ЗАСАГ ДАРГА

Д. БАТСАЙХАН

Zahiramj_2019

911190872

Завхан аймгийн Засаг даргын 2019 оны 09 сарын 13
 өдрийн 268 тоот захирамжийн дүгээр хавсралт

№	Дулаан станц болон дамжуулах төвүүдийн нэр	Газрын байршил 8119285296 улс 9039287 /м²/	Хэмжээ
1	Дулаан цахилгаан станц	Өлзийт баг "Богдын голын усан цахилгаан станц"-ын конторын урд талд	25000
2	Дулаан цахилгаан станц	Жинст баг Ногоочдын хэсэг Цэвэршүүлэх байгууламжийн хойд талд	50000
3	ДДТ-1	Өлзийт баг "Арбет" ХХК-ны баруун талд	75
4	ДДТ-2	Өлзийт баг "Баялаг" ХХК-ны хойд талд	75
5	ДДТ-3	Өлзийт баг Өгөөмрийн хэсэг 21-р зуун хорооллын ард	75
6	ДДТ-4	Богдын гол баг "Санмин" уурын зуухны хойд талд	75
7	ДДТ-5	Богдын гол баг "Батсуурь трейд" уурын зуухны зүүн талд	75
8	ДДТ-6	Богдын гол баг "Илч дөл" уурын зуухны баруун талд	75
9	ДДТ-7	Жинст баг "Илчит наран" уурын зуухны баруун талд	75
10	ДДТ-8	Жинст баг "Дулаахан" уурын зуухны хойд талд	75
11	ДДТ-9	Жинст баг Нэгдсэн эмнэлэгийн хашаанд	75
12	ДДТ-10	Жинст баг "Ундрах" уурын зуухны баруун талд	75
13	ДДТ-11	Жинст баг "Ургамал сүлжээ" уурын зуухны урд талд	75

ГАЗРЫН ХАРИЛЦАА, БАРИЛГА, ХОТ БАЙГУУЛАЛТЫН ГАЗАР

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Танилцуулга

Энэхүү төлөвлөгөөний зорилго нь тухайн төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрийн байгаль орчныг хамгаалах, зүй зохистой ашиглах, бохирдлоос сэргийлэх, ерөнхий үнэлгээний зөвлөмжийн хэрэгжилтийг хангах, нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээгээр тогтоосон сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах, урьдчилан сэргийлэх, төсөл хэрэгжих орчинд бий болж болзошгүй сөрөг үр дагаврыг хянах, илрүүлэх, байгаль орчныг хамгаалах талаар авч хэрэгжүүлж байгаа арга хэмжээнүүдийг төлөвлөх, хэрэгжилтийн үр дүнг тогтооход оршино. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө, орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрөөс бүрдсэн.

1. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний гол зорилт, хамрах хүрээ

Завхан аймгийн төв Улиастай хотод баригдах 25 Гкал/ц хүчин чадалтай дулааны станц, 8,400 м шугам хоолой, 11 түгээх төвүүдийг барьж ашиглах төслийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний гол зорилтуудыг Завхан аймгийн Улиастай хотод дулааны станц, дулаан дамжуулах нэгдүгээр хэлхээний шугам хоолой барьж, ашиглах төсөлд БОАЖЯ-ны хийсэн ерөнхий үнэлгээний дүгнэлтэд заасан шаардлагууд дээр үндэслэн тодорхойлов. Мөн 2012 оны 5 сард УИХ-аар хэлэлцэн баталсан байгаль орчны багц хуулиуд тухайлбал, Байгаль орчныг хамгаалах тухай, Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай, Усны тухай, Ус бохирдуулсны төлбөрийн тухай, Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай, Ургамал хамгааллын тухай, Амьтны тухай, Агаарын тухай, Байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийн тухай болон 2017 онд батлагдсан Хог хаягдлын тухай зэрэг хуулиуд, түүнтэй холбогдон бусад хуулиудад орсон өөрчлөлтүүд ялангуяа аж ахуйн нэгжийн байгаль хамгаалах талаар хүлээх үүргийг тусгасан болно.

2. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

2018 онд батлагдсан 10 аймгийн төвийн дулаан хангамжийг сайжруулах төслийн техник, эдийн засгийн үндэслэл, 2020 онд хийсэн байгаль орчны төлөв байдлын үнэлгээний нэмэлт тодотгол, ерөнхий үнэлгээний дүгнэлтэд үндэслэн байгаль орчны бүрдэл хэсэг бүрд тодорхойлсон сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх хугацаа, үндэслэл, баримтлан ажиллах дүрэм, стандартууд, зардлын хамт оруулав. Тус төлөвлөгөөг тухайн жилийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлангаар баталгаажин хянагдана.

Тус төслийн 2023 онд хэрэгжүүлэх БОМТ-ний нийт зардал 1,903,000 төгрөг болно. Тухайн жилийн БОМТ-г барилгажилтын үе шатанд барилгын ажлын гүйцэтгэгч, ашиглалтын хугацаанд дулааны станцын үйл ажиллагааг хариуцан ажиллах байгууллага хэрэгжүүлнэ.

Хүснэгт 2.1: Улиастай хотын дулаан хангамжийг сайжруулах төслийн 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний зардлын нэгтгэл

#	Хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Зардал, төг
1	Байгаль орчны сөрөг нөлөөллийг бууруулах төлөвлөгөө	1,253,000
2	Нөхөн сэргээлт, орчны тохижуулалтын зардал	-
3	Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөө	-
4	Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	-
5	Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	-
6	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	650,000
7	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах	-
	Нийт дүн	1,903,000

Хүснэгт 2.2: Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө, 2023

Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал (төгрөг)	Тоо хэмжээ	Нийт зардал (төгрөг)	Тайлбар /Үндэслэл/	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт
НЭГ. ГАЗРЫН ГАДАРГА, ХЭВЛИЙД НӨЛӨӨЛӨХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ ЧИГЛЭЛЭЭР									
Газрын гадарга бохирдох	Дулааны станцын барилгын ажлыг эхлүүлэхээс өмнө тус үнэлгээний тайлангийн хог хаягдлын хэсэгт заасны дагуу “Хог хаягдлыг дахин ашиглах, зайлуулах, устгах, төлөвлөгөө” боловсруулан үйл ажиллагаандаа мөрдөж ажиллах. Дулааны станцын талбайн ойролцоо хог хаягдал түр хадгалах цэг байгуулан, хадгалах, төвлөрсөн хогийн цэг рүү тээвэрлүүлэх	Дулааны станц, шугам хоолой барих талбай	Удаа	-	-	-	/БОҮТ/-гийн хог хаягдлын менежментийн хэсэгт заасны дагуу	Барилгын ажлын үед шаардлага хангасан байгууламжийг барьж ашиглалтын үеийн үйл ажиллагаанд байнга хяналт тавьж ажиллах	Хог хаягдлын тухай хууль, 2017 он, 10 дугаар бүлэг
	Барилгын ажилд ашиглаж байгаа тээврийн хэрэгслүүдийг тогтсон нэг зогсоолд байрлуулах, тээврийн хэрэгслийн үзлэг оношилгоог тогтмол хийж байх, тос масло асгарсан тохиолдолд хамгаалах, саармагжуулах арга хэмжээ авах	Дулааны станцын талбай орчим	Удаа	-	-	-	/БОҮТ/-гийн хөрсний хэсэгт тусгасны дагуу	Барилгын ажлын үед болон ашиглалтын үед	-
Хэсгийн дүн	-								
ХОЁР.УУР АМЬСГАЛД НӨЛӨӨЛӨХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ ЧИГЛЭЛЭЭР									

Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал (төгрөг)	Тоо хэмжээ	Нийт зардал (төгрөг)	Тайлбар /Үндэслэл/	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт
Дулааны станцаас жилд дунджаар 75,356 тн CO ₂ ялгарснаар агаар мандал дахь хүлэмжийн хийн агууламжийг нэмэгдүүлэх	Бүрэн шаталттай, өндөр үр ашигтай зуух ашиглахаар төлөвлөсөн тул түүнийг суурилуулж, хяналт тавьж ажиллах	Дулааны станцад				Төслийн зардлаас		2023-2024	Уур амьсгалын өөрчлөлтийн үндэсний хөтөлбөр (УИХ-ын тогтоол 2011.01.06)
Хэсгийн дүн									
ГУРАВ. АГААРЫН ЧАНАРТ НӨЛӨӨЛӨХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ ЧИГЛЭЛЭЭР									
Дулааны станцыг барих, түүхий эдийг зөөвөрлөх үйл ажиллагаанаас тоосжилт үүсэж, агаарын чанарт сөргөөр нөлөөлөх	Дулааны станцын барилгын ажлын үед үүсэх тоосжилтыг бууруулах зорилгоор замуудад тухай бүр усалгаа хийж байх	Дулааны станцын талбай, нүүрс тээвэрлэх зам	удаа	-	-	-	Нэгж талбайг услах зардлыг тооцсон бодит үр дүнгээс үнийг тогтоох, мөн цаг уурын нөхцөл байдалтай уялдуулан арга хэмжээ авах тул шууд тооцох боломжгүй.	Барилгын ажлын үед	Монгол улсын Агаарын тухай хууль; MNS 4585:2016 (Агаарын чанарын стандарт-Техникийн ерөнхий шаардлага)
Утааны хийтэй хамт хорт хий, бодис ялгарна.	Утааны хийн цэвэрлэх системийг суурилуулах /Агаарын бохирдлыг бууруулах зөвлөмжид заасны дагуу/	Дулаан станц	-	-	-	Төслийн зардлаас	ТЭЗҮ-д "утааны хийн цэвэрлэх системийг суурилуулах шаардлагатай" гэж заасан.	Барилгын ажлын үед	Монгол Улсын 10 аймгийн төвийн Дулаан хангамжийн системийг сайжруулах Төсөл, 4-30

Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал (төгрөг)	Тоо хэмжээ	Нийт зардал (төгрөг)	Тайлбар /Үндэслэл/	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт
Дулааны станцын яндангаас агаар бохирдуулагч хорт хий, тоос ялгарах	Станц утааны хийтэй хамт ялгарах хорт хий, тоосны бохирдлыг байнга хянах тоног төхөөрөмж бүхий автомат хяналтын систем суурилуулж ажиллуулах	Дулааны станцын яндангаар гарч буй утааны бохирдол	1 ком			Төслийн тоног төхөөрөмжийн зардлаас	Завхан аймагт сар бүр очиж утааны хий дэх бохирдлын ялгарлыг хэмжиж өгөх байгууллага олдохгүй.	Барилгын ажлын үед	Монгол Улсын 10 аймгийн төвийн Дулаан хангамжийн системийг сайжруулах Төсөл
Дулааны станцын барилгын ажлын үед болон ашиглалтын үед ашиглах техникүүдийн яндангаас агаар бохирдуулагч хий ялгарах	Ашиглаж байгаа техник хэрэгслүүдэд тогтсон хугацаанд хяналт хийх ба шаардлага хангахгүй байгаа төхөөрөмжүүдийг ашиглалтаас хасах, агаар бохирдуулсны төлбөр төлөх	Дулааны станцын талбай, нүүрс тээвэрлэх зам	удаа	-	-	-	Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль, 7.3. тогтоох	Төсөл хэрэгжих хугацаанд	Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль, журам
Хэсгийн дүн	ДӨРӨВ. ГАДАРГЫН УСАНД НӨЛӨӨЛӨХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ ЧИГЛЭЛЭЭР								
Тээврийн хэрэгслээс ШТМ асгарах, дулааны станцын яндан, нүүрсний агуулах, үнс хадгалах байгууламжаас үүссэн тоос,	ШТМ асгарсан тохиолдолд тархахаас сэргийлж зориулалтын шингээгч материал (spill kit)-ыг тээврийн хэрэгслүүдэд болон бусад шаардлагатай газруудад бэлэн байлгах	Тээврийн хэрэгслүүдэд болон бусад шаардлагатай газруудад				Хөрсний БОМТ-ийн зардалд тусгасан.		2023-2024	

Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал (төгрөг)	Тоо хэмжээ	Нийт зардал (төгрөг)	Тайлбар /Үндэслэл/	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт
дэгдэмхий үнсээр хөрсөн бүрхэвч бохирдож, улмаар хур тунадас орсон үед үерийн усаар дамжин гадаргын усыг бохирдуулж болзошгүй.	Үнс хадгалах байгууламж нь битүүмжлэл сайтай, үнсийг зориулалтын автоцистернд ачих технологитой байх	Үнс хадгалах байгууламж				Үйл ажиллагааны зардалд тусгах		2023-2025	
Усны сан бүхий газрын эрх зүйд гарсан зөрчил үргэлжилж болзошгүй	Усны сан бүхий газрын хамгаалалтын бүсийн дэглэмийг чандлан мөрдөж ажиллах	Дулааны станцын байршил	-	-	-	-		2023-2025	Усны тухай хууль, Усны сан бүхий газар, усны эх үүсвэрийн онцгой болон энгийн хамгаалалтын, эрүүл ахуйн бүсийн дэглэмийг мөрдөх журам
Хэсгийн дүн									
ТАВ. ГАЗРЫН ДООРХ УСАНД НӨЛӨӨЛӨХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ ЧИГЛЭЛЭЭР									
Дулааны станцын үйл ажиллагаанд цагт 98.5 м ³ , хоногт 2364 м ³ , жилд 862,860 м ³ , 5 жилд 4,314,300 м ³	Технологийн хэрэгцээнд ашиглаж байгаа усны хэрэгцээг багасгахын тулд усыг үр ашигтай хэрэглэх ба усны хэрэглээ багатай техник технологийг сонгон ашиглах	Дулааны станцыг барьж ашиглах	-	-	-	-	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах	2023-2024	Усны тухай хууль, 2012

Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал (төгрөг)	Тоо хэмжээ	Нийт зардал (төгрөг)	Тайлбар /Үндэслэл/	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт
усыг технологийн хэрэгцээнд ашиглах урьдчилсан тооцоолол гарсан байна. Энэ хэмжээгээр газрын доорх усны нөөцөд нөлөөлнө.	Ус ашиглуулах дүгнэлтийг байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаар гаргуулах								Усны тухай хууль, 28.4
Барилгын ажлын үед ашиглагдах техник тоног төхөөрөмжөөс алдагдсан шатах, тослох материал угаагдаж, хур борооны үерийн усаар, зөөгдөн хөрсөн бүрхэвч бохирдох, улмаар гадаргын болон газрын доорх усны чанар, найрлагад нөлөөлж болзошгүй.	Газрын гадарга болон хөрсөн бүрхэвчинд авах арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	Дулааны станцын талбай				-		-	
Хэсгийн дүн						-			
ЗУРГАА. ХӨРСӨН БҮРХЭВЧИД НӨЛӨӨЛӨХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ ЧИГЛЭЛЭЭР									

Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал (төгрөг)	Тоо хэмжээ	Нийт зардал (төгрөг)	Тайлбар /Үндэслэл/	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт
Дулааны станц, дулаан дамжуулах шугам болон дулаан дамжуулах төвүүдийг барих явцад нийт 4.6 га талбайгаас 6145 м³ үржил шимт хөрс хуулагдаж, эвдэрнэ.	Барилгын ажил эхлэхийн өмнө эвдэгдэх талбайн шимт хөрсийг 0.2 метр зузаантайгаар хуулан авч дулааны станцын эзэмшил газарт шимт хөрсний овоолгын талбайд хадгалан, нөхөн сэргээлтийн ажилд эргүүлэн ашиглах	Дулааны станц, дулаан дамжуулах төвүүд болон дулааны шугам хоолойг барих явцад эвдрэх 3.39 га талбай, түүний орчим				Үйл ажиллагааны зардал	2023	MNS 5916:2008 (Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт)	
Тээврийн хэрэгслүүд болон ШТС-аас ШТМ асгарсан тохиолдолд орчны хөрсөн бүрхэвчийг бохирдуулж болзошгүй.	ШТМ шингээх зориулалтын материал (Spill Station Oil & Fuel Spill Kit)-ыг бэлэн байлгаж ШТМ асгарсан тохиолдолд ашиглан тархалтыг хязгаарлах	Тээврийн хэрэгслүүд, бусад хэрэгцээтэй газруудад	Төг/жил	400,000	5	2,000,000 Үйл ажиллагааны зардал	Асгаралтыг шингээж авах иж бүрдэл (spill kit)	2023-2025	https://www.spillsupplies.com.au/oil-spill-kits-c18
	Тээврийн хэрэгслүүдийг зөвхөн засвар үйлчилгээний газарт урсгал засвар хийлгэх	Барилгын болон ашиглалтын үед ашиглаж байгаа бүх тээврийн хэрэгслүүд				Үйл ажиллагааны зардал	2023-2025		
	Барилгын материал, тоног төхөөрөмжүүдийг зөөвөрлөх тээврийн хэрэгслүүд авто замын нэгдсэн сүлжээгээр зорчино. Шинээр түр	Шинээр түр авто замууд үүссэн тохиолдолд		Төг/жил	500,000	3	1,500,000 Үйл ажиллагааны зардал	2023-2024	

Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал (төгрөг)	Тоо хэмжээ	Нийт зардал (төгрөг)	Тайлбар /Үндэслэл/	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт
	замууд тохиолдолд байгалийн сэргэх бүрдүүлэх	үүссэн хааж нөхөн нөхцөлийг							
Хэсгийн дүн						3,500,000			
ДОЛОО. УРГАМЛАН НӨМРӨГТ НӨЛӨӨЛӨХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ ЧИГЛЭЛЭЭР									
									Хөрс хамгаалах цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль, 7.2.3.
Ургамлан нөмрөг талхлагдаж устан, тоосжилтод өртөж болзошгүй	Барилгажилтын нөлөөгөөр ургамал талхлагдсан, газарт нөхцөлийг анхны тарилт хийх	Дулааны станцын барилгажилтын үйл ажиллагаагаар нөлөөлөлд өртөх талбай	-	-	-	Нөхөн сэргээлт, орчны тохижуулалтын хэсэгт тусгагдсан (>8,800,000 төг).	-	2023-2024 онд барилгажилтын хугацаанд	Завхан аймгийн Улиастай хотод дулааны станц, дулаан дамжуулах нэгдүгээр хэлхээний шугам хоолой барьж ашиглах төслийн БОННУ, 2023-2024 онд хэрэгжүүлэх БОМТ
Утааны хийтэй яндангаас тоос хаягдаж тарьсан ургамал дарж болзошгүй	Тарьсан ургамал ногоо тоосонд дарагдаж байгаа эсэхэд иргэдийн оролцоог хангах зорилгоор ногоочдоор хяналт тавиулж	Таримал ургамлын талбай					Зарим иргэдээс ургамал тоосонд дарагдана		

Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал (төгрөг)	Тоо хэмжээ	Нийт зардал (төгрөг)	Тайлбар /Үндэслэл/	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт
	холбогдох арга хэмжээ авах						гэсэн саналыг үндэслэнэ		
Хэсгийн дүн									
НАЙМ. АМЬТАНД НӨЛӨӨЛӨХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ ЧИГЛЭЛЭЭР									
Барилгажилтын үе: Жижиг хөхтөн амьтад, тэдгээрийн нүх, оромж нөлөөлөлд өртөж болзошгүй.	Барилгажилтын явцад амьтад устахаас урьдчилан сэргийлж, газар хөндөлтийн өмнө амьтад өртөх эсэхийг шалгах, амьтдыг эрсдэх орчноос үргээж холдуулах	Дулааны станц, 8,400 м шугам хоолой, дулаан дамжуулах 11 төвийг байгуулахад өртөх 3.78 га талбай	Төг/удаа	Гүйцэтгэгчийн үйл ажиллагааны зардалд тусгагдана.	-	Гүйцэтгэгчийн үйл ажиллагааны зардалд тусгагдана.	-	2023-2024 онд барилгажилтын нийт хугацаанд, тухай бүрд	Завхан аймгийн Улиастай хотод дулааны станц, дулаан дамжуулах нэгдүгээр хэлхээний шугам хоолой барьж ашиглах төслийн БОННУ-ний нэмэлт тодотголын тайлан, 2023-2024 онд хэрэгжүүлэх БОМТ
Барилгажилтын үед ухсан нүх, шуудуу зэрэгт амьтад унаж эрсдэж болзошгүй (ялангуяа шөнийн идэвхтэй амьтад).	Барилгажилтын үед ухсан нүх, шуудуу зэргийг тухай бүрд нь хааж, аюулгүй болгох	Төслийн талбай, түүний орчимд тохиолдож болзошгүй амьтад, ялангуяа шөнийн идэвхтэй амьтад	Удаа	Гүйцэтгэгчийн үйл ажиллагааны зардалд тусгагдана.	-	Гүйцэтгэгчийн үйл ажиллагааны зардалд тусгагдана.		2023-2024 онд барилгажилтын нийт хугацаанд, тухай бүрд	Завхан аймгийн Улиастай хотод дулааны станц, дулаан дамжуулах нэгдүгээр хэлхээний шугам хоолой барьж ашиглах төслийн БОННУ, 2023-2024 онд

Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал (төгрөг)	Тоо хэмжээ	Нийт зардал (төгрөг)	Тайлбар /Үндэслэл/	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт
хэрэгжүүлэх БОМТ									
Биологийн төрөл зүйлийн чухал амьдрах орчны хувьд дулаан хангамжийг сайжруулах төслийн талбай нь Отгонтэнгэр уулын ШЧГ 35 км, ойн сан 5-7.5 км зайд байрлаж байгаа тул барилгажилт, ашиглалтын үед эдгээр амьдрах орчны биологийн төрөл зүйлд үзүүлэх нөлөөлөл байхгүй.									
Хэсгийн дүн									
ЕС. ТУСГАЙ ХАМГААЛАЛТТАЙ ГАЗАР НУТАГТ НӨЛӨӨЛӨХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ ЧИГЛЭЛЭЭР									
Төслийн үйл ажиллагаанаас тусгай хамгаалалттай газар нутагт шууд нөлөөлөх сөрөг нөлөөлөл байхгүй.									
АРАВ. ФИЗИК БОХИРДОЛ, ДУУ ШУУГИАНААС ҮЗҮҮЛЭХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ ЧИГЛЭЛЭЭР									
Барилгын ажлын үйл ажиллагаанд ашиглагдах машин техник, тоног төхөөрөмжүүдэд эс дуу шуугиан үүсэж, төслийн ажилчдын эрүүл мэндэд нөлөөлж болзошгүй.	Үйл ажиллагааны явцад ашиглагдах техник хэрэгслүүдээс гарах дуу шуугианы түвшнийг тухайн техник хэрэгслийн үйлдвэрээс зааж өгсөн дуу шуугианы техникийн үзүүлэлтээс хэтрүүлэхгүй байх	Дулааны станцын талбай	-	-	-	-	Үйл ажиллагааны зардал	Барилгажилтын үед	MNS 4585: 2016 (Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага)
Хэсгийн дүн									
АРВАН НЭГ. НИЙГЭМ, ЭДИЙН ЗАСАГТ НӨЛӨӨЛӨХ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ ЧИГЛЭЛЭЭР									
Дулаан хангамжийн үйлчилгээ үзүүлж буй компаниудад ажиллаж буй ажилчид болох	Ажилгүй болох хүмүүсийг зохих сургалтад хамрагдуулж шинээр баригдах станцад ажиллуулах; Өөр ажлын байранд зуучлах, дэмжлэг үзүүлэхэд анхаарах	Дулаан хангамжийн компаниудад ажиллаж буй нийт ажилчид	-	-	-	-		Төслийн хэрэгжилтийн үе шатанд (2023-2024) болон шинэ дулааны станц	МУ-ын 1999 оны 5 сарын 14-нд батлагдсан "Хөдөлмөрийн тухай" хууль МУ-ын 2008 оны 5 сарын 22-нд

Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал (төгрөг)	Тоо хэмжээ	Нийт зардал (төгрөг)	Тайлбар /Үндэслэл/	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт
								баригдсаны дараа	батлагдсан "Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай" хууль МУ-ын 2011 оны 6 сарын 17-нд батлагдсан "Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай" хууль
Төслийн хүрээнд дулааны эрчим хүчний салбарт ажиллаж буй эмзэг бүлэгт хамаарагдах хүмүүсийн (өрх толгойлсон эцэг эхчүүд, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд, амьжиргааны түвшин доогуур өрх гэр бүлүүд) орлогын эх үүсвэр буурах, санхүүгийн дарамтад орох	Ажилгүй болох хүмүүсийг дахин ажлын байраар хангах, шинээр ажилд зуучлах эсвэл ур чадварыг нэмэгдүүлэх сургалтад хамрагдуулж ажилд ороход дэмжлэг үзүүлэх талаар арга хэмжээ авах	Дулаан хангамжийн компанид ажиллаж буй ажилчид	-	-	-	-	Төслийн хэрэгжилтийн үе шатанд (2023-2024) болон шинэ дулааны станц баригдсаны дараа	МУ-ын 2012 оны 1 сарын 19-нд батлагдсан "Нийгмийн халамжийн тухай" хууль МУ-ын 2012 оны 1 сарын 19-нд батлагдсан "Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай" хууль МУ-ын 2011 оны 6 сарын 17-нд батлагдсан "Хөдөлмөр	

Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал (төгрөг)	Тоо хэмжээ	Нийт зардал (төгрөг)	Тайлбар /Үндэслэл/	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт
									эрхлэлтийг дэмжих тухай" хууль МУ-ын 1999 оны 5 сарын 14-нд батлагдсан "Хөдөлмөрийн тухай" хууль МУ-ын 2008 оны 5 сарын 22-нд батлагдсан "Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай" хууль МУ-ын 2011 оны 6 сарын 17-нд батлагдсан "Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай" хууль
2-р хэлхээний шугам хоолой хуучирч муудсан эсвэл зориулалтын бусаар ашигласан нь шинэ дулааны	2-р хэлхээний шугам хоолойг сайжруулах ажлыг дулааны станцын төсөлтэй уялдуулан төлөвлөх	Төслийн хүрээнд баригдах шинэ дулааны станцын үйл ажиллагаа, аймгийн төвд	-	-	-	-	Дулааны хэвийн үйл ажиллагааг хангах	Төслийн хэрэгжилтийн үе шатанд (2023-2024)	

Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал (төгрөг)	Тоо хэмжээ	Нийт зардал (төгрөг)	Тайлбар /Үндэслэл/	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт
станцын хэвийн үйл ажиллагаанд сөргөөр нөлөөлөх		оршин сууж буй нийт өрх, үйл ажиллагаа явуулж буй аж ахуйн нэгжүүд							
Улиастайн цэвэрлэх байгууламжийн төслийн санхүүжилт зогссоноос төлөвлөсөн хугацаанд цэвэрлэх байгууламжийг байгуулах боломжгүй болсон нь дулааны станцын хэвийн үйл ажиллагааг хангахад нөлөөлөх	Цэвэрлэх байгууламжийн төслийн хэрэгжилтийг дулааны станцын үйл ажиллагаа эхлэхтэй уялдуулах	Аймгийн төвд оршин сууж буй нийт өрх, үйл ажиллагаа явуулж буй аж ахуйн нэгжүүд	-	-	-	-		Төслийн хэрэгжилтийн үе шатанд (2023-2024)	
Аймгийн төвийн нийт 6 багаас 3 баг дулааны шугам хоолойнд холбогдож бусад багууд холбогдохгүй байх	Төслийн хүрээнд төвийн дулааны шугамд холбогдохгүй 3 багийг цаашид хэрхэн шугам хоолойнд холбох талаар төлөвлөгөө боловсруулж олон нийтэд танилцуулах	Төслийн хүрээнд аймгийн төвийн дулааны шугамд холбогдохгүй 3 багт оршин сууж буй нийт	-	-	-	-		Төслийн хэрэгжилтийн үе шатанд (2023-2024)	

Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал (төгрөг)	Тоо хэмжээ	Нийт зардал (төгрөг)	Тайлбар /Үндэслэл/	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт
		өрх, үйл ажиллагаа явуулж буй аж ахуйн нэгжүүд							
Аймгийн төвийн хэмжээнд шинэ Цэвэрлэх байгууламж байгуулах ажил санхүүжилтийн асуудлаас түр зогсолттой байгаа нь дулааны станцын хэвийн үйл ажиллагаанд сөргөөр нөлөөлөх	Цэвэрлэх байгууламжийн төслийн дулааны станцын үйл ажиллагаа эхлэхтэй уялдуулах	Төслийн хүрээнд баригдах шинэ дулааны станцын үйл ажиллагаа, аймгийн төвд оршин сууж буй нийт өрх, үйл ажиллагаа явуулж буй аж ахуйн нэгжүүд	-	-	-	-		Төслийн хэрэгжилтийн үе шатанд (2023-2024)	
Одоогийн нөхцөл байдалд нэмэлт хөрөнгө оруулалт зайлшгүй шаардлагатай байгаа боловч компаниудын хувьд дулааны станцын төсөлтэй холбоотойгоор	Дулааны станц үйл ажиллагааг эхлэх хүртэл хугацаанд хотын хэмжээнд дулааны үйлчилгээний асуудлыг хэрхэн шийдвэрлэх талаар бодлого боловсруулах	Дулаан хангамжийн компаниуд	-	-	-	-		Төсөл хэрэгжих үед (2023-2024) болон төслийн хүрээнд шинэ дулааны станц баригдсаны дараа	

Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал (төгрөг)	Тоо хэмжээ	Нийт зардал (төгрөг)	Тайлбар /Үндэслэл/	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт
нэмэлт хөрөнгө оруулалт хийх нь эдийн засгийн хувьд ашиггүй байдалд хүргэх									
Хэсгийн дүн						-			
АРВАН ХОЁР. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТ									
Ахуйн хатуу хог хаягдлаар бохирдох	Хог хаягдлыг ангилан ялгаж, шаардлага хангасан хогийн цэг байгуулан түр хадгалах	Дулааны станцын барилгын ажлын үед болон ашиглалтын үе шатанд	Тн/жил	25000	12.53	1,253,000	Хог тээврийн зардал	2023-2024 онд	
Ахуйн шингэн хог хаягдлаар бохирдох	Дулааны станцыг бохир ус зайлуулах системээр БУЦБ-тай холбон цэвэрлүүлэх	Дулааны станцын барилгын ажлын үед болон ашиглалтын үе шатанд	м ³ /жил	1000	3007.6	9,022,800 МУ-ын төсөв	УСУГ бохир ус цэвэрлэх үнэ, http://usug.ub.gov.mn/mn/menun/	2023-2024 он	
	Стандарт, шаардлагын дагуу хадгалах	Аюултай хог хаягдал	Тодорх ойгүй	-	-	-	Үйл ажиллагааны зардалд багтах		
Хэсгийн дүн						1,253,000			

3. Нөхөн сэргээлт, орчны тохижуулалтын төлөвлөгөө, 2024 он

Дулааны станц, нүүрс хадгалах байгууламж, харуулын байрыг байгуулахад 0.39 га, дулаан дамжуулах 11 төвийг барихад 0.033 га, дулаан дамжуулах 8,400 метр (4 м өргөн) шугам хоолойг суурилуулахад 3.36 га буюу нийт 3.78 га талбайд дулааны станцын барилга байгууламж, шугам хоолой баригдана (Хүснэгт 3.1).

Хүснэгт 3.1: Дулааны станцын барилга байгууламжийн талбай

Барилгын нэр	Бүтэц	Хэмжээ (м)	Талбайн хэмжээ (м ²)	Талбайн хэмжээ (га)
Дулааны станцын байгууламж	Төмөр	47 x 42	1974	0.197
Нүүрс хадгалах байгууламж		53 x 36	1908	0.191
Харуулын байгууламж 1	Бетонон	4.5 x 4	18	0.002
Харуулын байгууламж 2		3.5 x 2.5	8.75	0.001
Дулаан дамжуулах шугам хоолой		8400 м урт, 4 м өргөн	33600	3.36
Түгээх төв (11 ш)	Контейнер	2.44 x 12.19	327.18	0.033
Хөрс хуулалт хийх талбай, га				3.78

Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хуулийн 7.2.3¹-т заасны дагуу барилгын ажлын явцад болон дууссаны дараа нөлөөлөлд өртсөн газрыг тэгшилж, дулааны станцын барилга хоорондын талбайг тохижуулан, ургамал ургах нөхцөлийг бүрдүүлэхээс гадна явган хүний зам болон автозамыг хатуу хучилттай болгох шаардлагатай. Нөхөн сэргээлт орчны тохижуулалтаар гүйцэтгэх ажил, баримтлах стандарт, хэрэгжүүлэх хугацаа, холбогдох зардал зэргийг БОУТ-д тооцсоны дагуу Хүснэгт 3.2-т үзүүлэв.

Хүснэгт 3.2: Нөхөн сэргээлт, орчны тохижуулалтын төлөвлөгөө, 2024

Нөхөн сэргээлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Арга хэмжээн ий хамрах хүрээ	Нэгжийн зардал	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт аргачлал
Дулааны станцын барилгажилтын үйл ажиллагааны үед нөлөөлөлд өртсөн газрын хөрсийг бэхжүүлж, үржил шимийг нь	Шимт хөрсөөр хучих талбайн хөрсийг түрж, тэгшлэх Хучсан шимт хөрсийг тараан, тэгшилж, байгалийн	Хучих шимт хөрс /6145 м ³ / Шимт хөрсөөр хучигдсан талбай	246 төг/м ³ 2,588,000 төг/га	1,511,670.00 >10,311,670.00	2024 онд барилгажилтын хугацаанд 2024 онд барилгажилтын хугацаанд	MNS 5914:2008 (Байгаль орчин. Газрын нөхөн сэргээлт. Нэр томьёо, тодорхойлолт); MNS 5916:2008 (Байгаль)

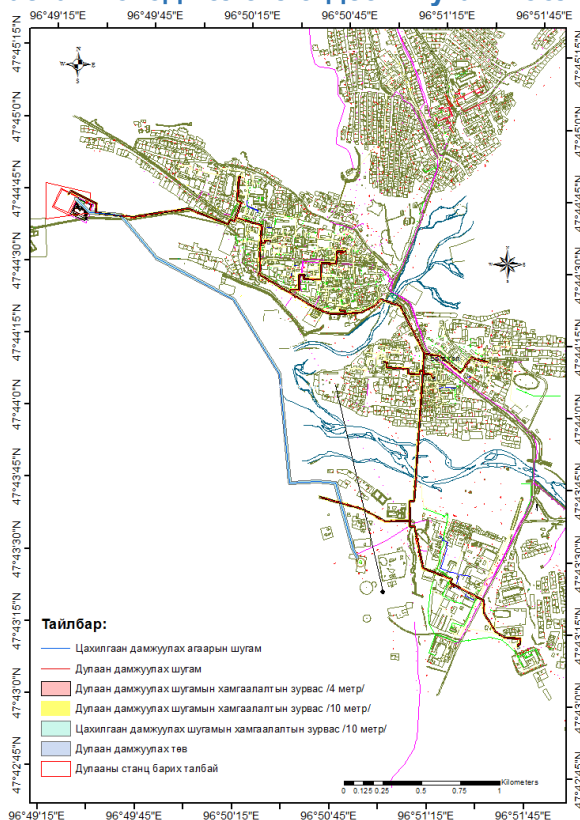
¹ Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хуулийн 7.2.3. барилга байгууламж барьж буй иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага нь барилгын ажлын явцад болон дууссаны дараа эвдэрсэн газрын хөрсийг нөхөн сэргээх

сайжруулж, хүрээлэн буй орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах	нөхөн ургалтыг дэмжиж анхны тарилт хийх	/3.4 га ба түүнээс дээш/	орчин. Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрсийг хуулах, хадгалах); MNS 5918:2008 (Байгаль орчин. Эвдэрсэн газрыг ургамалжуул ах. Техникийн ерөнхий шаардлага)
Нийт зардал, төг		>10,311,670	

4. Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох төлөвлөгөө

10 аймгийн дулаан хангамжийг сайжруулах төслийн хүрээнд Завхан аймгийн Улиастай хотод шинээр дулааны станц, дулаан дамжуулах төвүүд, дулаан болон цахилгааны шугам хоолойг байгуулна. Төслийн нөлөөлөлд 1 дүгээр хэлхээний шугам, төлөвлөгдсөн дулаан дамжуулах төвүүд, дулааны станцын ойр орчимд оршин сууж буй айл өрхүүд, үйл ажиллагаа явуулж буй аж ахуйн нэгжүүд хамрагдана.

Зураг 4.1 :Улиастай хотод төлөвлөгдсөн шугам хоолойны зураглал

Судалгааны хүрээнд тус аймагт дулааны станцын төсөлтэй холбоотой нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох айл өрх, хувь хүн, аж ахуйн нэгж байхгүй болно. Гэвч төслийн хэрэгжилтийн явцад төслийн хэрэгжилттэй холбоотой үүссэн санал гомдлыг журмын дагуу шийдвэрлэх шаардлагатай.

Төслийн хэрэгжилттэй холбоотойгоор хувь хүн, аж ахуйн нэгжийн эзэмшил газраар дайран өнгөрөх тохиолдолд, шугам хоолойг байгуулах явцад Монгол улсын Засгийн газрын 1996 оны 120 тогтоолоор баталсан “Эрчим хүчний шугам сүлжээг хамгаалах дүрэм”-ийг баримтлах бөгөөд холбогдох нөхөн олговрыг Эдийн засгийн Хөгжлийн Хамтын ажиллагааны Сангийн Аюулгүй ажиллагааны бодлогыг баримтлан зохицуулна.

Хүснэгт 4.1: Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөө

Нөлөөлөлд өртөх иргэд	Нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Нэгжийн өртөг	Нийт зардал	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
Дулаан хангамжийг сайжруулах төсөлтэй холбоотой нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох айл өрх, хувь хүн, аж ахуйн нэгж байхгүй.	Төслийн хэрэгжилтийн явцад төслийн хэрэгжилттэй холбоотой үүссэн санал гомдлыг журмын дагуу шийдвэрлэх	Улиастай хотын иргэд	Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох айл өрх, хувь хүн, аж ахуйн нэгж байхгүй.		2023-2025 онуудад	МУ-ын 3Г-ын 1996 оны 120 дугаар тогтоолоор баталсан “Эрчим хүчний шугам сүлжээг хамгаалах дүрэм” Эдийн засгийн Хөгжлийн Хамтын ажиллагааны Сангийн Аюулгүй ажиллагааны бодлого

5. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах төлөвлөгөө

Монгол улсын Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль болон ЮНЕСКО-оос баталсан олон улсын эрх зүйн актуудад соёлын төрөл зүйл, соёлын өвийг хамгаалахтай холбоотой дараах асуудлуудыг тусгасан байдаг. Үүнд:

- 1972 онд баталсан “Дэлхийн соёлын болон байгалийн өвийг хамгаалах” тухай конвенц;
- 2001 онд баталсан “Соёлын төрөл зүйлийн тухай” тунхаглалд соёлын өв, түүний төрөл зүйл нь бүх хүн төрөлхтний өв хөрөнгө бөгөөд өнөө үе болон хойч үеийн ашиг сонирхлын үүднээс тэдгээрийг хүлээн зөвшөөрч, хадгалж хамгаалах тухай заасан байна.
- Монгол улсын Үндсэн хуулийн 1 дүгээр бүлгийн 7.1-д “Монголын ард түмний түүх, соёлын дурсгалт зүйл, шинжлэх ухаан, оюуны өв төрийн хамгаалалтад байна” гэж заасан.
- Монгол улсын Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн 27.8-д хот суурин, барилга байгууламж барих, шинээр зам тавих, усан цахилгаан станц байгуулах, газар тариалан эрхлэх, ашигт малтмалын хайгуул хийх, ашиглах зэрэг аж ахуйн үйл ажиллагаа явуулахад зориулан газар олгохоос өмнө палеонтологи, археологи, угсаатны мэргэжлийн эрдэм шинжилгээний

байгууллагаар урьдчилан хайгуул, судалгаа хийлгэж, дүгнэлт гаргуулна. 27.9-д урьдчилан хайгуул судалгаа хийлгэх, илэрсэн түүх, соёлын дурсгалыг авран хамгаалах ажилд шаардагдах зардлыг захиалагч хариуцна. 27.10-т урьдчилан хайгуул, судалгаа хийлгэж, дүгнэлт гаргуулаагүй нь газар эзэмшүүлэх шийдвэрийг хүчингүй болгох үндэслэл болно гэж заажээ.

- Палеонтологи, археологийн хайгуул, малтлага, судалгаа нь эрдэм шинжилгээний болон авран хамгаалах үндсэн чиглэлтэй байх бөгөөд соёлын биет өвийн судалгаа, шинжилгээг мэргэжлийн эрдэм шинжилгээний байгууллага хийнэ.

Дулаан хангамжийг сайжруулах төслийн хүрээнд төсөл хэрэгжих талбай нь улсын болон орон нутгийн бүртгэлтэй түүх соёлын дурсгалт газруудтай давхцалгүй. Тиймээс тус төслийн хэрэгжилтээс хотын түүх соёлын дурсгалт зүйлс, газруудад шууд нөлөөлөх сөрөг нөлөөлөл байхгүй. Харин барилгын ажлын явцад өмнө нь судалж тогтоож чадаагүй түүх, соёлын дурсгал илэрсэн тохиолдолд ажлыг зогсоож, холбогдох хууль журмын дагуу арга хэмжээ авах шаардлагатай.

Хүснэгт 5.1: Түүх, соёлын өвийг хамгаалах төлөвлөгөө

Нөлөөлөлд өртөх түүх соёлын өвүүд	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Нэгжийн өртөг	Нийт зардал	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
Барилгажилтын үед газар шорооны ажил хийгдэх явцад өмнөх судалгаагаар илрээгүй, хөрсөнд хадгалагдан үлдсэн байж болзошгүй археологи, палеонтологи, түүх соёлын дурсгалт зүйлс илэрч, нөлөөлөлд өртөж болзошгүй.	Барилгажилтын үед түүх, соёлын дурсгалын зүйлс илэрсэн тохиолдолд ажлыг зогсоож, холбогдох хууль журмын дагуу арга хэмжээ авах	Дулааны станцын талбай, дулааны дамжуулах төв, дулааны шугам хоолой, цахилгааны дэд станц, цахилгаан дамжуулах шугам		-	2023-2024	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль, 27.8, 27.9, 38.3-р зүйл
Нийт зардал, төг				-		

6. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө

Төслийн бүхий л үе шатанд тохиолдож болзошгүй осол, аюул, эрсдэлүүдийг урьдчилан тодорхойлж, түүнээс урьдчилан сэргийлэх, шаардагдах зардал, баримтлах стандартыг тусгав.

Осол, аюулыг эх үүсвэрээр нь дараах байдлаар ангилав. Үүнд:

- Үйлдвэрийн үйл ажиллагааны явцад үүсэх осол,
- Мэргэжлээс шалтгаалах өвчлөл, халдварт өвчин тархалтаас шалтгаалсан осол,
- Байгалийн гамшиг тохиолдох,
- Гал түймэр гарах,
- Хяналтаас гадуурх дэлбэрэлт үүсэх,
- Тээврийн хэрэгслийн осол гарах.

6.1 Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг

Монгол улсын хэмжээнд мөрдөгдөж буй химийн хорт болон аюултай бодистой холбоотой хууль тогтоомжуудыг биелүүлэх нь хүний эрүүл мэнд байгаль орчин, төслийн үйл ажиллагаанд учирч болзошгүй эрсдэлийг бууруулах, эдийн засгийн үр ашгийг нэмэгдүүлэх ач холбогдолтой. Химийн хорт болон аюултай бодистой холбоотой дараах хууль журмуудыг үйл ажиллагаанд мөрдөж ажиллана. Үүнд:

- Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хууль;
- Эрүүгийн хууль;
- Галын аюулгүй байдлын тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/;
- Гамшгаас хамгаалах тухай хууль;
- Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль;
- Монгол Улсад ашиглахыг хориглосон химийн хорт болон аюултай бодисын жагсаалт;
- Монгол Улсад ашиглахыг хязгаарласан химийн хорт болон аюултай бодисын жагсаалт;
- Химийн хорт болон аюултай бодис экспортлох, импортлох, хил дамжуулан тээвэрлэх болон үйлдвэрлэх, худалдах журам, БОАЖСайд, ГХСайдын 2009 оны 11 дүгээр сарын 16-ны өдрийн 334/104 дүгээр хамтарсан тушаал;
- MNS 6458:2014 (Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй. Химийн хорт болон аюултай бодис, бүтээгдэхүүний агуулах. Ерөнхий шаардлага);
- MNS 5029:2011 (Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй. Химийн хорт болон аюултай бодисын шошго, анхааруулах тэмдэг);
- MNS 5566:2005 (Гал түймрээс хамгаалах. ААН, байгууллага, барилга, байгууламжид гал унтраах анхан шатны багаж хэрэгслийн зайлшгүй байх шаардлага, норм);
- MNS 4628:2013 (Шатахуун түгээх станц. Техникийн ерөнхий шаардлага);
- MNS 12.104-94 (Хөдөлмөр хамгааллын стандартын систем);
- MNS 5105:2001 (Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал. Үйлдвэрлэлийн эрүүл ахуй. Эрүүл ахуйн хамгаалалтын бүсийн хэмжээ, ерөнхий шаардлага);
- MNS 4747:1999 (Химийн технологи. Химийн үйлдвэрийн бүтээгдэхүүн. Аммиакийн шүү. Техникийн ерөнхий шаардлага).

Дулааны станцыг барьж, ашиглах төслийн 2023-2024 оны хооронд хэрэгжүүлэх “Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө”-г дараах хүснэгтэд нэгтгэн тусгав.

Хүснэгт 6.1 Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө

Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Нэгж	Нэгжийн өртөг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Тайлбар	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
Химийн бодис хүний эрүүл мэндэд нөлөөлөл	Тухайн бодисын хор, аюулын лавлах мэдээлэл (MSDS)-д заасны дагуу хадгалах, бүх ажилчид хөдөлмөр хамгааллын хувцас, хэрэгслүүдийг ашиглаж хэвших	Химийн бодистой харьцах бүх хүн					Үйл ажиллагааны зардал	2023-2024	Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хууль
Гал түймэр	1. Дулааны станцын талбайд гал түймрээс сэргийлэх боломжтой бүх арга хэмжээг авах 2. Дараах эрсдэл бууруулах арга хэмжээг авах: -Нийт ажилчдыг гал унтраах сургалтад хамруулах, -Галын дохиолол, гал унтраагуур, гал унтраах хоолойг зохих газруудад байрлуулах, -Бүх ажлын талбайд галын дохиолол, аюулын гарцын (хэрэв тодорхой биш бол, жишээ нь ганц хаалгатай бол) байрлалыг заасан самбар байрлуулах; галын дохиолол, гал унтраагуур, гал унтраах хоолойд зөвшөөрөгдсөн тэмдэг тавьсан байх. 3. Гал гарсан тохиолдолд: -Галаас яаралтай гарах -Химийн бодистой ажиллахад тэднийг хадгалах бүх зааврыг хатуу дагаж мөрдөх, тэдгээр бодисыг зохих газарт нь хадгалах -Гал түймрийн үед барилга байгууламж бүрд тохирох зааврыг ашиглах	Төслийн бүх байгууламжуудад	Төгрөг	600,000 - гал унтраагуур (дугуйтай) 13,000 Гал унтраагуур 1 кг 95,000 Гал унтраагуур 2-5 кг	2 10 10	1,200,000 130,000 950,000	Үйл ажиллагааны зардал	2023-2024	Галын аюулгүй байдлын тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/, 3 дугаар бүлэг Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, 5 дугаар бүлэг
Хяналтаас гадуурх дэлбэрэлт	Төслийн талбайд аюулгүй ажиллагааны бүх дүрэм журам болон аюултай бодистой холбоотой бусад бүх журмыг дагаж мөрдөх	Зуухны хэсэг	Төгрөг	-	-	-	Цалингийн зардалд тусгагдсан.	2023-2024	Тэсэлгээний ажлын аюулгүй ажиллагааны нэгдсэн дүрэм, Тэсэрч, дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний эргэлтэд хяналт тавих тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/, 3 дугаар бүлэг

Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Нэгж	Нэгжийн өртөг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Тайлбар	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
Хүний эрүүл мэнд муудах	Хүний эрүүл мэнд муудахад аймгийн эрүүл мэндийн нэгдсэн төвд хүргэх арга хэмжээг авах	Төслийн бүх байгууламжуудад	Төгрөг	-	-	-	Үйл ажиллагааны зардал, цалингийн зардалд тусгагдсан.	2023-2024	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, 3, 4 дүгээр бүлэг
Автомашин осол	Замын хөдөлгөөний аюулгүйн дүрмийг мөрдөөгүй тохиолдолд авах арга хэмжээний тухай бодлогыг боловсруулж, мөрдөж ажиллах, нэг буюу түүнээс олон автомашин хамарсан осол гарсан тохиолдолд компанийн даатгалын журмыг мөрдөх. Ослын улмаас хүн бэртэж гэмтэх буюу нас барсан тохиолдолд урьд нь тогтоосон эмнэлгийн түргэн тусламжийн журмыг мөрдөх. Гал түймэр гарвал галын журмыг мөрдөх	Төслийн түүхий эд тээвэрлэлтийн нэгжүүдэд		-	-	-	Үйл ажиллагааны зардалд тусгагдсан.	2023-2024	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, 5 дугаар бүлэг Аюулгүй ажиллагааны журам, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, 5 дугаар бүлэг, Замын хөдөлгөөний дүрэм, Замын аюулгүй байдлын тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/, 3 дугаар бүлэг
Хэсгийн дүн							-		

7. Орчны хяналт, шинжилгээний хөтөлбөр (ОХШХ)

Орчны хяналт, шинжилгээний хөтөлбөр (ОХШХ) нь төслийн нөлөөллийн болон нөлөөлөлд өртөж болзошгүй бүс нутагт гарч болзошгүй өөрчлөлтүүдийг эрт тодорхойлох, сөрөг нөлөөллийг бууруулах үйл ажиллагааны үр дүнг илтгэх, авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний үндэслэлийг боловсруулах, орон нутгийн захиргаа, хяналтын байгууллага, нутгийн оршин суугчдад байгаль орчин, амьдрах орчны өөрчлөлтийн талаар бодит мэдээлэл өгөх үндсэн зорилготой.

Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээний журамд заасны дагуу (5.4 заалт) байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний салшгүй бүрэлдэхүүн хэсэг болох орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрийг төслийн бүх үе шатанд хэрэгжүүлнэ.

Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хууль (2012)-ийн 9.7-д заасанчлан тус “Орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөр”-т нөлөөлөлд өртөх болон өртөж болзошгүй байгаль орчны бүрдэл хэсгүүд, тэдгээрийн төлөв байдлыг тодорхойлох үзүүлэлтүүд, тэдгээрт хэмжилт, дээжлэлт хийх шинжилгээний аргууд, хяналтын цэгийн байршил, хяналт хийх хугацаа ба давтамжийг тодорхойлон оруулсан. Мөн уг ажлын хэмжээг хэмжих нэгж, нэгжийн үнэ, нийт зардал, баримтлах стандарт, аргазүй, аргачлалыг тусгав.

БОХТ болон ОХШХ-ийн хэрэгжилтийн тайланг заасан хугацаанд гаргаж төсөл хэрэгжиж буй нутаг дэвсгэрийн захиргаа, ойр орчмын нутаг дэвсгэр дэх иргэдэд танилцуулах тэдний саналыг нэгтгэн тусгах ажлыг зохион байгуулах, оролцогч болон сонирхогч талуудад мэдээллийг ил тод байлгах нь зүйтэй.

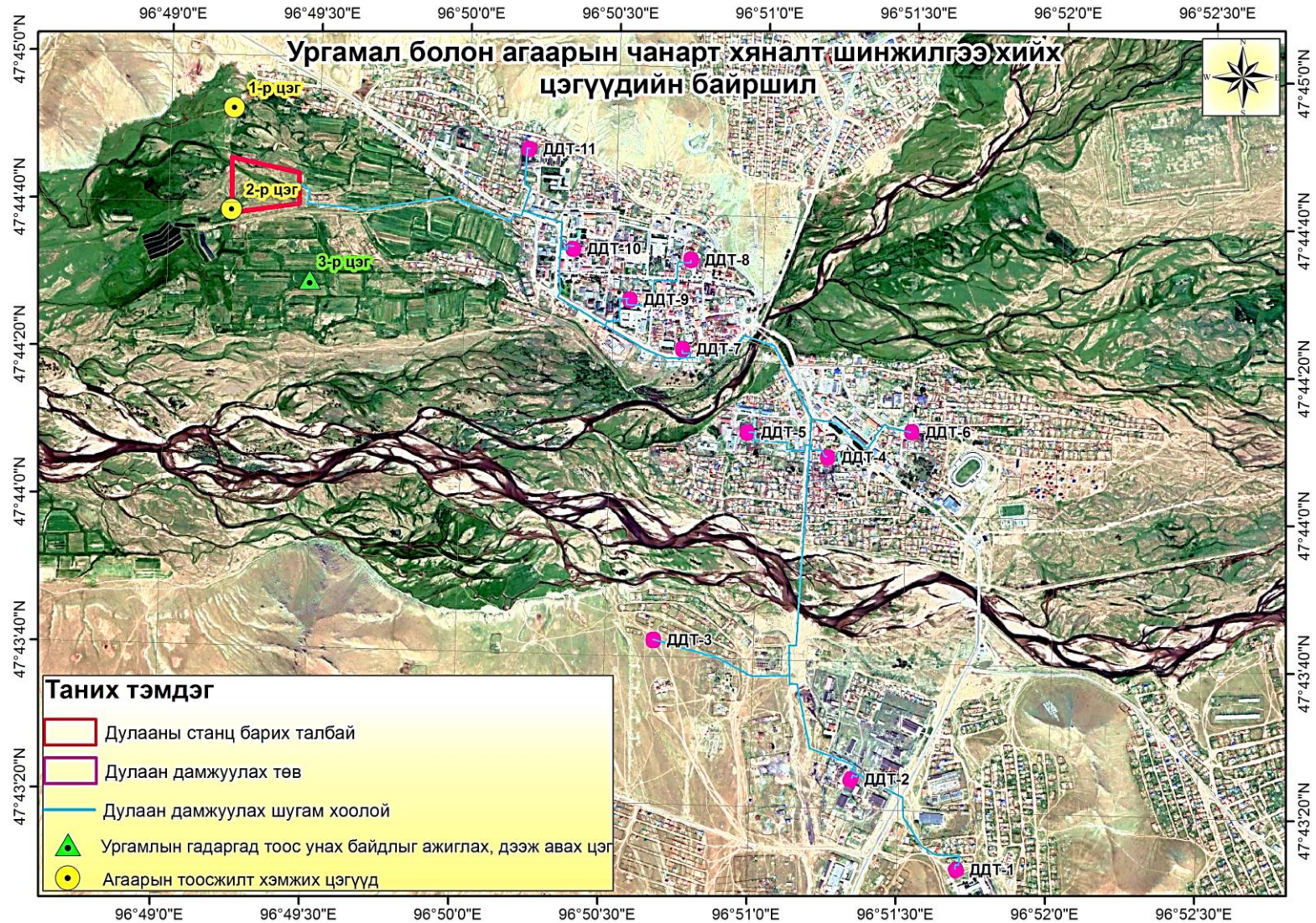
Улиастай хотын дулаан хангамжийг сайжруулах төслийн 2023 онд хэрэгжүүлэх орчны хяналт шинжилгээний зардал 650,000 төгрөг болно.

Хүснэгт 7.1 Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр /2023-2025/

Хяналт шинжилгээний үзүүлэлт	Хэмжигдэхүүний нэгж	Байршил	Хугацаа ба давтамж	Хяналт шинжилгээний ажлын хэмжээ	Нэгжийн зардал, төгрөг	Нийт зардал, төгрөг	Тайлбар	Баримтлах стандарт ба арга, аргачлал	Зөвшөөрөгдсөн дээд, доод утга
АГААРЫН ЧАНАР, ДУУ ШУУГИАН									
Станцын талбай орчимд тоос тоосонцор хэмжих	мг/Нм ³	Зураг 7.1 дээр заасан мониторингийн цэгүүд дээр	2023-2024 онд, Сард нэг удаа (давтамж өөрчлөгдөж болно)	-	-	-	Станц өөрөө хяналтын багажтай болох	ДЭМБ-ын агаарын чанарын зөвлөмж, 2005	PM10: 100 PM2.5: 50
Хэсгийн дүн						-			
ХӨРСӨН БҮРХЭВЧ									
Хөрсний агро химийн үндсэн үзүүлэлтүүд (ялзмаг, хөдөлгөөнт фосфор, хөдөлгөөнт кали, урвалын орчин, цахилгаан дамжуулах чанар, карбонат)	Ялзмаг – хувь, хөдөлгөөнт фосфор – мг/100 г, хөдөлгөөнт кали – мг/100 г, карбонатын агууламж - хувь	Хөрс хуулах талбай	Хөрс хуулахын өмнө	3 удаа	50,000	150,000	Нөхөн сэргээлт хийхийн өмнө үржил шимт хөрсний овоолгоос 0-20 см гүнээс дээжийг авна.	MNS 3298:1990 (Байгаль хамгаалал. Хөрс. Шинжилгээний дээж авахад тавигдах ерөнхий шаардлагууд)	
Хөрсөн дэх хүнд элементүүд Ag, Al, As, B, Ba, Be, Bi, Ca, Cd, Co, Cr, Cu, Fe, Ga, Hg, K, La, Mg, Mn, Mo, Na, Ni, P, Pb, S, Sb, Sc, Sr, Th, Ti, Tl, U, V, W, Zn	мг/кг	Тоосжилт үүсэх эх үүсвэрийн салхины доод хэсэгт агаарын чанарын хяналт шинжилгээний 2 цэгийн ойролцоо	Жилд нэг удаа	1 цэг	100,000	100,000	Хөрсний гадаргын 0-1 см гүнээс авна.	MNS 2305:1994 (Хөрс. Дээж авах, савлах, тээвэрлэх, хадгалах журам) MNS 5850:2019 (Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн	

Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлт	Хэмжигдэхүүний нэгж	Байршил	Хугацаа ба давтамж	Хяналт шинжилгээний ажлын хэмжээ	Нэгжийн зардал, төгрөг	Нийт зардал, төгрөг	Тайлбар	Баримтлах стандарт ба арга, аргачлал	Зөвшөөрөгдсөн дээд, доод утга
								зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ)	
Хэсгийн дүн						250,000			
УРГАМЛАН НӨМРӨГ									
-Ургамлын зүйлийн бүрдэл -Тусгаг бүрхэц -Нэн ховор, ховор, ашигт ургамал ургадаг эсэхийг шалгах		Хөрс хуулалт хийх талбай	Хөрс хуулалтын өмнө 1 удаа	1	400,000	400,000			
Ургамалжилтын төлөв байдлыг тодорхойлох -Таримал ургамалд тоос дарж буй эсэхийг ажиглах, шаардлагатай тохиолдолд хүнд элемент тодорхойлох	%	Зураг 7.1 дээр заасан цэг болон түүний орчмын талбайд	Нөхөн сэргээхийн өмнө, дараа нь жил бүр	5	150	750,000 2024 он		Ургамлын бичиглэл хийх ерөнхий аргазүй	Улиастай хотын дулаан хангамжийг сайжруулах төслийн БОТБҮ-ний нэмэлт тодотголын тайлан, 2020
Хэсгийн дүн						400,000			
Нийт зардал						650,000			

Зураг 7.1: Станцын талбай орчмын ургамал болон агаарын чанарт хяналт шинжилгээ хийх цэгүүдийн байршил

Тайлбар: 1-р цэг: $96^{\circ} 49' 12.98''$ $47^{\circ} 44' 52.9''$, 2-р цэг: $96^{\circ} 49' 12.98''$ $47^{\circ} 44' 39.09''$, 3-р цэг: $96^{\circ} 49' 29.10''$, $47^{\circ} 44' 29.79''$

8. БОМТ, түүний хэрэгжилтийг оролцогч, сонирхогч талуудад тайлагнах, хэлэлцүүлэх хуваарь

Улиастай хотын дулаан хангамжийг сайжруулах төслийн БОМТ-г барилгажилтын үед барилгын ажлын гүйцэтгэгч компани, ашиглалтын үед дулааны станцын үйл ажиллагааг хариуцах байгууллага хэрэгжүүлэх үүргийг тус тус хүлээнэ. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуулиар БОМТ-ний биелэлтийг тухайн орон нутгийн оршин суугчид, орон нутгийн захиргаа, төслийн нөлөөлөлд өртөгч талууд, холбогдох төрийн захиргааны төв байгууллагад тогтоосон хугацаанд мэдээлж, тайлагнаж байх үүрэгтэй (Заалт 14.1.2).

Эрчим хүчний яамны захиалгаар хэрэгжиж байгаа тус төслийн 2023-2024 оны БОМТ-ний хэрэгжилтийн тайланг байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага (БОАЖЯ)-д хүргүүлнэ. Төсөл хэрэгжүүлэгч тухайн жилийн БОМТ-ний хэрэгжилтийн тайланг 11 дүгээр сарын 01-ний дотор “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-ын дагуу боловсруулж Завхан аймгийн байгаль орчны газарт хүргүүлнэ. Мөн төсөл хэрэгжиж буй нутаг дэвсгэрийн сум, багийн иргэдийн хуралд БОМТ-ний хэрэгжилтийн талаарх танилцуулгыг жилд нэг удаа хийнэ.

2023 онд тус төслийн БОМТ-ний хэрэгжилтийг оролцогч талуудад тайлагнах хуваарийг дараах хүснэгтэд тусгав.

Хүснэгт 8.1 Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах хуваарь

БОМТ хэрэгжилтийг тайлагнах, хэлэлцүүлэх байгууллагууд	Тайлагнах, хэлэлцүүлэх хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Хугацааны тов	Тайлагнах зардал, төг	Хариуцах эзэн	Зохион байгуулах газар
БОАЖЯ-ны ХБОБНУГ-т	“Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-ын дагуу	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө, Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө, Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр, Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нутгийн оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах хуваарь	Төсөл хэрэгжүүлэгчээс тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайланг хүлээж авсан харьяа аймгийн Байгаль орчны газар түүний биелэлтийг шалгаж, дүгнэлт гаргах ажлын хэсгийг харьяа аймгийн Засаг даргын захирамжаар байгуулж, ажиллуулан дүгнэлтийг тухайн оны 12 дугаар сарын 1-ний дотор гаргуулна.	Үйл ажиллагааны зардал (Тухайн жилийн тайлан боловсруулах, хэвлэх ажлын зардал)	Барилгажилтын үед барилгын ажлын гүйцэтгэгч компани; ашиглалтын үед дулааны станцын үйл ажиллагааг хариуцах байгууллага	БОАЖЯ-ны ХБОБНУГ Харьяа аймгийн БО-ны газар
Харьяа сумын ЗДТГ, БО-ны албанд	Танилцуулга, илтгэл болон гаргаж тайлан	БОМТ-ний хэрэгжилтийн явцыг БО-ны бүрдэл хэсгүүдээр	Жилд 1 удаа	Үйл ажиллагааны зардал (Тухайн жилийн тайлан, тараах		Орон нутгийн ЗДТГ

БОМТ хэрэгжилтийг тайлагнах, хэлэлцүүлэх байгууллагууд	Тайлагнах, хэлэлцүүлэх хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Хугацааны тов	Тайлагнах зардал, төг	Хариуцах эзэн	Зохион байгуулах газар
	хурлаар хэлэлцүүлэх	гарган танилцуулах		материал хэвлэх болон бусад зардал)		
Иргэдийн төлөөлөл	Орон нутгийн иргэдийн төлөөллийг дулааны станцын талбайд хүлээн авч, Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг танилцуулах	БОМТ-ний хэрэгжилтийн явцыг БО-ны бүрдэл хэсгүүдээр гарган танилцуулах	Жилд 1 удаа	Үйл ажиллагааны зардал (Тухайн жилийн тайлангийн танилцуулга, тараах материал хэвлэх, танилцуулга хийх зардал)		Дулааны станцын талбайд